

ԱՄԵՆ. Ս. ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՀՕՐ ԾՆՆԴԵԱՆ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԲԵԹՂԵՀԷՄԻ ՍՈՒՐԲ ԱՅՐԷՆ

Ժ Ո Ղ Ո Վ ՈՒՐ Դ Է Ս. Յ Ո Յ

ՈՐ ՅԵՐՈՒՍՈՂԷՄ, Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ Ի ՍՓԻՒՌՍ ԱՇԽԱՐՀԻ

Կը խօսիմ ձեզի աշխարհի ամենէն նուիրական սրբաւայրէն, Բեթղեհէմի Սուրբ Ծննդեան Այրէն, ուր մօտ երկու հազար տարիներ առաջ՝ ծնաւ սիրոյ եւ խաղաղութեան իշխանը, աշխարհի Փրկիչը:

Աստուածային մանուկը, որ վերստին կը ծնի մեր հոգիներուն մէջ, որուն կը հաւատան բոլոր քրիստոնեայ ժողովուրդները, խորհուրդն ու մարմնաւորութիւնն է խաղաղութեան եւ սիրոյ, ինչպէս պատմեցին հրեշտակները Ծննդեան սրբազան գիշերուան մէջ:

Արիւնի եւ խռովի այս օրերուն, երբ ամէն ինչ նիւթի եւ ուժի կնիւթով է կնաւոր, երբ մեր կեանքը գեղեցկացնող հոգեկան արժէքները այլեւս նուաղման եւ ընկրկումի են ենթարկուած, աւելի քան մխիթարական է նորէն բացաւ մեր հոգին հրեշտակներու պատգամին, «յերկիր խաղաղութիւն եւ ի մարդիկ հանութիւն»:

Ոչ մէկ ասեմ երկիրը չէ ունեցած այսօրեայ արցունք եւ արիւն, եւ մարդկութիւնը այսօրեայ տառապանք, եւ այս ամէնը՝ իրմէ իրեն: Կ'ապրինք անկման մէջ եղող աշխարհի մը մէջ, փետեկտուած անբուժելի հակասութիւններով: Չկայ հոգեկան եւ ժիզդիական ապահովութիւն, մարդը կ'ապրի ոնիրի եւ ստուերներու աշխարհը: Մարդկութիւնը իբրեւ բարոյական հասկացողութիւն հոգեվարէ մը կ'անցնի, նման անոր՝ զոր ունեցաւ հին աշխարհի վախճանին, երբ քրիստոնէութիւնը այդ կործանումին կը բերէր կարելի փրկութիւնը, նիւթէն եւ փայտումէն դուրս փաշտելով անդնդասոյց ոգեղէնը մարդուն: Այսօր պատկերը աշխարհին աւելի մեծ չափերու վրայ կը կրկնէ նոյն այդ ողբերգութիւնը: Օրերը որ մերն են, լեցուն են աղմուկով եւ անձկութեամբ: Նոր դիմազեղծող ուժեր կը միջամտեն մեր կեանքին, փոխելով անհաս զանգուածի, միտք՝ մեքենայի: Իսկ տիրապետման բնագոյնն ու եսապաշտութիւնը ազգերու, գաղանային անգրութիւններու կ'առաջնորդեն մարդը իր ընկեր մարդուն դէմ, ախտաբանական նկարագիր հագնելու չափ: Պատերազմներու եւ խռովու-

թիւներու պատճառներէն մին ալ հոգեկան այլացումն է, աւելի անգութ բառով մը՝ այլասեռումը: Նոր աշխարհը որ ի լինելութիւն է, տարբեր արժէքներու կը նայի, մարդէն ու նմանութենէն աւելի կը գնահատէ ուժը, ցեղը, զանգուածը, մեքենան: Արդարութիւնը տրամադրուած է ուժէն: Ահա պատկեր մեր ժամանակին եւ զգայնութիւնը մարդուն ամբողջական գերութեան:

Մեղմելու համար նիւթին, ուժին եւ երկաթին նմուշ մեր ուսերէն եւ հոգիներէն, մենք պէտք ունինք, ինչպէս միշտ, փրստոնէական հրամայականներուն, սիրոյ եւ խաղաղութեան, որոնց մարմնացումը եղաւ այս գիշեր վերսին ծնող մանուկը, վերակազմելու մարդուն աղաքտուած դիմագիծը: Զկայ խաղաղութիւն առանց սիրոյ: Մէրը ձգողական օրէնքն է բարոյական եւ ընկերային աշխարհին, որ կը լեցնէ բոլոր մարդերը եւ կ'ընէ զանոնք իրարու հաւասար եւ մօտ Աստուծոյ: Առանց սիրոյ եւ արդարութեան՝ կարելի չէ երթալ խաղաղութեան: Մարդկային կեանքի ամենէն շինիչ ուժերուն աղբիւրն ու ներշնչարանը, թուառութեանց ամենաբոյժ ամոքիչը, փաշտութեան ամրապնդիչ պահպանակը, առաքինութեանց դրդիչը, արդարութիւնն է:

Այս խօսքերուն հանգամանաւոր հեղինակը վախ չունի փարզ ըլլալու, ջատագովութիւն պարսկելու կամ յոխորտալու դարու ոգիի անդիմադրելի բափին դէմ: Այս խօսքերը սիրտի մէջ բանաձեւուած եւ միտով պատկերացուած տառապանքի մը արտայայտութիւններ են: Հարիւր տարին բաւական եղաւ որ աշխարհը հաշտուի անհաշտելիին, որպէսզի արիւնի եւ ոնիրներու իր սարսափը հեշտանքի վերածուի, որպէսզի սերունդներու տաժանագին զոհաբերումով իրագործուած շէնքը — արեւմտեան փաղափարքութիւնը եւ փրստոնէական ոգին — իյնան ոտքի կոխան, աշխարհը վարդոյ նենգամիտ փաղափարէտներու: Որպէսզի արդարութիւնները հերժուին եւ ամբողջական ժողովուրդները բնաջընջուին եւ խաչուին եւ զլացուի իրենց թիզ մը հող Աստուծոյ այս անոյշ արեւին տակ: Այս խօսքերը չեն զար ցարձեալ մարդկային միջոցներու միայն հաւատացող եւ աշխարհէն ամէն բան սպասող հոգեվիճակէ մը: Անոնք որ զաւակներն են ժողովուրդի մը, դարերով անաւալոյս տառապած եւ այդ գիշերուան մէջ իսկ չվախցած, չընկրկած, կրնան տակաւին հաւատալ խաղաղութեան, սիրոյ եւ արդարութեան, որ տրտնուի է այս գիշեր վերսին ծնող Աստուծոյ:

Ինչ փոյթ զառանցանքը մարդերուն, շառաչիւնը կործանումներուն, պատճառումները նիւթին եւ ուժին: Մենք կը հաւատանք որ իր տիեզերական սէրը, ցանուած այս աշխարհի վրայ եւ մարդոց հոգիներուն մէջ, կ'անի ու կը մեծնայ ամէն օր, ըլլալու հսկայ ծառը եղբայրութեան, համաձայն իր պատգամին:

Ժողովուրդ Հայոց, դուն դարերով խաղաղութեան ծառան ու իղձն ես ունեցեր, ազատութեան տենչանքին չափ բուռն եւ երկնքին չափ խորունկ: Քեզի պատճառուած պայմաններու արգասիք չէ միայն պատճառը այս ըղձանքին, այլ որովհետեւ դուն կը հաւատաս թէ խաղաղութեան եւ սիրոյ առ-

խարհի մը մէջ միայն կարելի է իրագործել Աստուծոյ քաղաւորութիւնը եւ լեցնել մարդուն կարօքը: Իմ եւ Սրբոց Յակոբեանց զինուորեալ Միաբանութեան սիրքը քեզի է որ կը բացուի նորէն, նուիրական այս գիշերով, եւ կեցած Սուրբ Ծննդեան վեհավայրին մէջ, քեզի կը փոխանցենք աւետիսը՝ զոր օր մը հովիւներն ու հրեշտակները տուին աշխարհին, եւ որուն հաւասփը քան դարերէ ի վեր կը լեցնէ ու կը զօրացնէ մեր բխսունեական կեանքը: Շարունակէ հաւասալ Յիսուսի Ծննդեան ու մարդուն աստուածացումին, եւ մայրացուր հոգիդ այս գիշերուան մեծ խորհուրդովը, նման քու աստուածաբեալ պապերուդ, որոնք գիշերին զեղումի հանել գիշերները, բանալու դռները երկնքին, իջեցնելով Աստուածորդին իրենց սիրտերուն մէջ եւ մանուրի զաղջ ընթացութեանը:

Աղօթենք ի սրտէ, որ Բերդեհէմի երկնքին վրայ յայտնուած աստղին լոյսովը լուսաւորուին աշխարհի ղեկավարներուն միտքերը, տեսնելու համար խաղաղութեան իրական նամբան, որպէսզի կարելի ըլլայ սէրն ու խաղաղութիւնը հաստատել այս երկրի վրայ, Աստուծոյ փառքին եւ մարգերու բարիքին համար: Ամէն:

Ս. Ծնունդ, 1979

